

Інформаційно-комунікативні стратегії євроінтеграції в Україні

Костенко А. М., Сумський державний університет

Успіх євроінтеграції пов'язується значною мірою з інформаційним забезпеченням цього процесу. Існує пряма кореляція між інформованістю людини та її здатністю ухвалювати більш структуровані, раціональні, свідомі рішення щодо політики, а отже і позиціонувати себе відносно певних процесів у країні, зокрема і євроінтеграції.

В статті виокремлені основні етапи інформаційного забезпечення процесу євроінтеграції України, а саме: етап обговорення переваг євроінтеграції; етап інформаційного тиску; етап посилення інформаційної тривоги та зростання напруженості в суспільстві; етап різкої протестної реакції суспільства; етап відновлення курсу на євроінтеграцію.

Диференційовано цільову аудиторію за рівнем володіння інформацією про особливості та характер взаємовідносин між Україною та ЄС, відповідно до якої проаналізовано особливості механізмів інформування в Концепції реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017 та Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки. Зазначені документи є механізмом розподілу відповідальності за проведення інформаційної політики з питань європейської інтеграції (у тому числі й фінансову) між органами державної влади та зацікавленими неурядовими організаціями, міжнародними донорами і бізнес-структурами. У зв'язку з цим зростає роль громадських інституцій, завданнями яких є інформування щодо євроінтеграційних процесів України та робота з різними цільовими групами, з одного боку, та налагодження комунікації між владою та громадянським суспільством при плануванні та реалізації інформаційних кампаній з євроінтеграції, з іншого.

Встановлено, що місцеві органи влади у своєму розпорядженні мають достатньо інструментів для впливу на громадську думку, проте досить часто ігнорують питання європейської інтеграції. Крім того, важливою умовою імплементації Стратегії на регіональному рівні є налагодження співпраці між місцевою владою та громадськими організаціями.

Ключові слова: *євроінтеграція України; інформаційне забезпечення; комунікація у сфері європейської інтеграції; інструменти впливу на громадську думку; механізми інформування*

Information and communication strategies of eurointegration in Ukraine

Kostenko A. M., Sumy State University

Information is a key aspect of the European integration process in Ukraine. Ukrainians support the Euro-integration course, but note that they haven't enough information about the European Union, the existing European programs, the implementation of the Association Agreement, etc.

The author identified the main stages of informational support for Euro-integration of Ukraine: a stage of discussion of the advantages of European integration and specific benefits of Ukraine; information pressure stage; a stage of increasing information anxiety and increasing tension in society; the stage of a sharp protest public information reaction of society; the stage of renewal of the course on European integration and strengthening of information and communication support.

The analysis of target audiences shows that different socio-demographic groups in different ways have information about the peculiarities and nature of the relationship between Ukraine and the EU.

The public authorities have primary responsibility for informing citizens about European integration, but they do not possess the methodological and practical tools of information campaigns. Therefore in the article analyzes the peculiarities of the mechanisms of informing in the Concept of realization of the state policy in the field of informing and establishing communication with the public on the urgent issues of European integration of Ukraine for the period until 2017 and the Strategy of Communication in the field of European integration for 2018–2021 years. These documents are the mechanism for the division of responsibility for conducting information policy on European integration (including financial) between public authorities and interested non-governmental organizations, international donors and business structures. In this regard, the role of public institutions whose task is to inform Ukraine's European integration processes and work with different

target groups, on the one hand, and the establishment of communication between government and civil society in the planning and implementation of information campaigns on European integration on the other, is increasing.

The local authorities have sufficient tools to influence public opinion, but often ignore the issue of European integration. In addition, an important condition for the implementation of the Strategy at the regional level is the establishment of cooperation between local authorities and public organizations.

Keywords: *euointegration of Ukraine; information provision; communication in the field of European integration; tools of influence on public opinion; mechanisms of informing*

Информационно-коммуникативные стратегии евроинтеграции в Украине

Костенко А. Н., Сумской государственный университет

Успех евроинтеграции связывается в значительной мере с информационным обеспечением этого процесса. Существует прямая корреляция между информированностью человека и его способностью принимать более структурированные, рациональные, сознательные решения по политике, а, следовательно, и позиционировать себя относительно определенных процессов в стране, в том числе и евроинтеграции.

В статье выделены основные этапы информационного обеспечения процесса евроинтеграции Украины, а именно: этап обсуждения преимуществ евроинтеграции; этап информационного давления; этап усиления информационной тревоги и рост напряженности в обществе; этап резкой протестной реакции общества; этап восстановления курса на евроинтеграцию.

Дифференцированно целевую аудиторию по уровню владения информацией об особенностях и характере взаимоотношений между Украиной и ЕС, согласно которой проанализированы особенности механизмов информирования в Концепции реализации государственной политики в сфере информирования и налаживания коммуникации с общественностью по актуальным вопросам европейской интеграции Украины на период до 2017 и Стратегии коммуникации в сфере европейской интеграции на 2018–2021 годы. Указанные документы являются механизмом распределения ответственности за проведение информационной политики по вопросам европейской интеграции (в том числе и финансовой) между органами государственной власти и заинтересованными неправительственными организациями, международными донорами и бизнес-структурами. В связи с этим возрастает роль общественных институтов, задачами которых является информирование о евроинтеграционных процессах Украины и работа с различными целевыми группами, с одной стороны, и налаживание коммуникации между властью и гражданским обществом при планировании и реализации информационных кампаний по евроинтеграции, с другой.

Установлено, что местные органы власти в своем распоряжении имеют достаточно инструментов для воздействия на общественное мнение, однако достаточно часто игнорируют вопросы европейской интеграции. Кроме того, важным условием осуществления стратегии на региональном уровне является налаживание сотрудничества между местными властями и общественными организациями.

Ключевые слова: *евроинтеграция Украины; информационное обеспечение; коммуникация в сфере европейской интеграции; инструменты воздействия на общественное мнение; механизмы информирования*

Постановка наукової проблеми.

Інформування є ключовим аспектом європейського інтеграційного процесу України. Більшість наших громадян підтримують євроінтеграційний курс, проте зазначають, що не мають достатньої інформації про Європейський Союз, про діючі європейські програми, виконання Угоди про асоціацію тощо.

За результатами соціологічного дослідження 37,5% українців визнали, що потребують більшого інформування щодо переваг Угоди про асоціацію; більше про імплементацію Угоди про асоціацію хотіли б знати 45% українців, а половина опитаних взагалі не змогла назвати будь-які асоціації щодо Євросоюзу [13].

Існує пряма кореляція між інформованістю людини та її здатністю поєднати політичні рішення зі своїми особистими, персональними інтересами. Інформація дозволяє людині ухвалювати більш структуровані, раціональні, свідомі рішення щодо політики, а отже і позиціонувати себе відносно певних процесів у країні, зокрема і євроінтеграції. Прикметно, що погіршення або покращення ставлення до ЄС суттєво відрізняється залежно від освіти респондентів. Так, серед респондентів із середньою та неповною вищою освітою рівень євроскептицизму майже вдвічі вищий (31% і 28% відповідно) у порівнянні з більш освіченими респондентами (16%) [13]. Тож можемо припустити, що успіх інте-

гратії України в європейський простір певною мірою залежить від інформаційного супроводу та належного інформаційного забезпечення цього процесу.

Цілі статті та постановка завдань.

Мета статті: проаналізувати інформаційно-комунікаційну стратегію європейського інтеграційного процесу України та механізми її реалізації органами державної влади.

У контексті означеної проблеми постають такі завдання:

- виокремити основні етапи інформаційного забезпечення процесу євроінтеграції України;

- диференціювати цільову аудиторію за рівнем володіння інформацією про особливості та характер взаємовідносин між Україною та ЄС.

- визначити особливості механізмів інформування в Концепції реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017;

- описати координаційні інструменти реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки.

- оцінити ефективність втілення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції у 2018 році обласними адміністраціями.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання наукової проблеми.

Досягнення євроінтеграції України неможливе без впровадження комплексної інформаційної кампанії з підтримки євроінтеграційного курсу. О. Левченко вважає, що інформаційну кампанію потрібно розглядати як сукупність узгоджених та взаємопов'язаних за метою, завданнями, об'єктами впливу і часом, котрі проводяться як послідовно, так і одночасно в кількох сферах. Вона має, як правило, довготерміновий перманентний характер і може посилюватися або згасати залежно від початку чи закінчення інформаційних операцій або окремих інформаційних акцій, які її складають [5, с. 23].

В. Рибаченко та М. Цаль-Цалько виділяють наступні етапи інформаційного забезпечення процесу євроінтеграції України [9, с. 132]:

1) етап обговорення переваг євроінтеграції і конкретних вигод України на цьому шляху; 2) етап інформаційного тиску на тогочасну владу України і громадську думку у зв'язку з гальмуванням підготовки до підписання Угоди з ЄС до осені 2013 року; 3) етап посилення інфор-

маційної тривоги та зростання напруженості в суспільстві у жовтні-листопаді 2013 року в передчутті відмови керівництва України від підписання Угоди у Вільнюсі; 4) етап різкої протестної громадської інформаційної реакції суспільства на рішення Уряду України щодо призупинення підготовки до підписання Угоди з ЄС; 5) етап відновлення курсу на євроінтеграцію та посилення інформаційно-комунікаційного супроводу цього процесу.

На кожному із зазначених етапів трансформуються не лише підходи та інструменти євроінтеграційної інформаційної кампанії, а й, відповідно, рівень розуміння і підтримки зазначеного курсу.

Аналіз цільових аудиторій свідчить, що різні соціально-демографічні групи по-різному володіють інформацією про особливості та характер взаємовідносин між Україною та ЄС. Так, А. Баровська стверджує, що інформованими про діяльність ЄС та перспективи взаємовідносин України з ЄС вважають себе ті громадяни, які стикаються з такою інформацією в межах професійної діяльності; пересічні громадяни визнають себе досить мало / дуже мало поінформованими щодо ЄС або взагалі лише знають, що є така організація [1, с. 16]. Підтвердженням цього є також результати соціологічних досліджень, згідно яких в Україні представлені три категорії громадян різного рівня інформованості про Угоду [11, с. 15]:

- високий рівень: чиновники, політики, експерти, дипломати, а також люди, що мають відношення до розробки документів і подальшого їх впровадження;

- середній рівень: представники громадського суспільства, журналісти, студентська молодь, а також представники наукового співтовариства, учасники проектів ЄС;

- низький рівень (практично в усіх регіонах країни) – широка громадськість, лідери думок, які не належать до експертного співтовариства, але яких після відповідної підготовки можна використовувати як месенджерів кампанії.

Отже, неоднорідність цільових груп має враховуватися при розробці державної інформаційної політики у сфері європейської інтеграції, а проведення інформаційної кампанії має передбачати поєднання заходів у ЗМІ з діяльністю у громаді, підтриманою існуючими її структурами.

Виклад основного матеріалу дослідження та обґрунтування отриманих наукових результатів.

Варто наголосити, що саме на органах державної влади лежить основна відповідальність за інформування громадян стосовно європейської інтеграції. Проте тут спостерігається брак методологічного і практичного розуміння інформаційних кампаній. Особливо за умов стрімкої інформатизації всіх сфер та збільшення кількості джерел інформації в цільових груп. Тому інститути громадянського суспільства часто виявляються активнішими, сучаснішими та динамічнішими, ніж держава. Досі в Україні головну роль в інформуванні громадськості стосовно євроінтеграції здійснювали неурядові організації, Представництво ЄС та представники країн-членів ЄС.

Під час реалізації євроінтеграційної стратегії України була прийнята і впроваджувалася низка державних програм. Зокрема, метою Державної програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004–2007 рр., було визначено, наприклад, поліпшення обізнаності населення України щодо ЄС, роз'яснення переваг для українського суспільства реалізації цілей державної політики у сфері європейської інтеграції, забезпечення широкої суспільної підтримки європейського вибору України тощо. Координація і контроль за виконанням Програми покладалися на КМУ, а КМУ мав утворювати міжвідомчу групу для забезпечення організації виконання Програми. Після завершення строку дії зазначеної Програми у 2007 р. КМУ схвалив нову Концепцію Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008–2011 рр., в якій прогнозувалося, що тенденція зростання позитивного ставлення щодо вступу України до ЄС збережеться і надалі у разі подальшого проведення інтенсивної інформаційно-просвітницької роботи. Однак, визнавалося, що в українському суспільстві не існувало стабільної проєвропейської більшості станом на 2007 р., що пов'язувалося з недостатнім рівнем інформування громадськості стосовно напрямів і перспектив європейської інтеграції України [6].

Розпорядженням КМУ від 27 березня 2013 р. було схвалено Концепцію реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017 р. В Програмі зазначалося, що рівень підтримки громадськістю членства України в ЄС був у межах 42-50 % з тенденцією до зниження. Тому визначалися фактори, що заважали ефек-

тивному виконанню попередніх двох Програм:

1) відсутність процедури проведення системного загальнодержавного соціологічного дослідження щодо європейської інтеграції;

2) відсутність належного фінансового забезпечення через те, що у попередні роки у державному бюджеті передбачалося недостатньо коштів на відповідні цілі і не використовувалася практика реалізації проєктів у форматі державно-приватного партнерства, а також із залученням спонсорських коштів;

3) відсутність ефективної взаємодії та зв'язку між владою на всіх рівнях і суспільством;

4) використання застарілих методів інформування, а також неефективне застосування інформаційного ресурсу Євросоюзу;

5) інформаційній роботі на регіональному та місцевому рівні приділялася недостатня увага [7]. Отож, визнаючи певні упущення в реалізації попередніх двох Програм щодо інформування громадськості з питань європейської інтеграції України, були запропоновані нові підходи імплементації поточної Програми.

Метою Концепції було визначено забезпечення стабільно високого рівня усвідомленої підтримки громадськістю державної євроінтеграційної політики України і реформ задля майбутнього членства в Євросоюзі. Пропонувався також інноваційний підхід як у проведенні інформаційної кампанії, що передбачав налагодження активної комунікації між владою та суспільством, так і в питанні фінансування Концепції. Наприклад, ідея запровадження у роботі з інформування громадськості щодо європейської інтеграції комунікаційного елементу, як передбачалося, надасть можливість розділити відповідальність, у тому числі й фінансову, за виконання цієї роботи із зацікавленими неурядовими організаціями, міжнародними донорами і бізнес-структурами [6].

Ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС поставила перед нашою державою нові завдання в частині інформування громадськості. Так, Угодою про асоціацію між Україною та ЄС (далі – Угода) (статті 461-469) [12] передбачено створення спільних органів, зокрема Ради асоціації, Комітету асоціації, підкомітетів, Парламентського комітету асоціації та Платформи громадянського суспільства.

Ще одним прикладом планування та втілення комплексної інформаційної кампанії щодо євроінтеграції є реалізація Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021

роки [10]. Вона спрямована на промоцію євроінтеграційних реформ та заплановані урядом власні кампанії з інформування про зміст і цілі євроінтеграції. Стратегія була підготовлена громадськими експертами (Незалежна асоціація телерадіомовників, Реанімаційний Пакет Реформ, ГО «Європейський Рух України», Інститут Євроатлантичного співробітництва, Association4U, Українська національна платформа Форуму Громадянського суспільства та Східного партнерства, Національний інститут стратегічних досліджень, Центр стратегічних досліджень та інші) у співпраці з Урядовим офісом із питань європейської та євроатлантичної інтеграції Кабінету Міністрів України в рамках проекту «Точне відображення Угоди про асоціацію Україна – ЄС в українських медіа» [8].

Завданнями стратегіє є:

- налагодження співпраці між «українськими державними інституціями – міжнародними організаціями – неурядовими організаціями – медіа»;
- координування комунікації європейської інтеграції в Україні, уникнення дублювання зусиль та планування масштабної інформаційної кампанії;
- підвищення рівня обізнаності українських медіа-професіоналів стосовно Угоди про асоціацію Україна – ЄС та євроінтеграційної тематики.

Також у рамках плану зі втілення Стратегії передбачено створити веб-портал «Україна – ЄС», на якому поширюватиметься інформація про надання допомоги ЄС для України, про проведення конкурсів проектів та вимог до підготовки заявок та проектів, які можуть брати участь у таких конкурсах.

У 2018 році передбачено утворення Координаційної ради з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки. Тож, як бачимо, через затвердження та впровадження Стратегії робляться спроби на державному рівні координувати інформаційні кампанії з євроінтеграції між різними суб'єктами. При цьому наголосимо, що зазначена Стратегія розроблялася громадськими експертами за підтримки міжнародних фондів.

Водночас, важливим питанням є втілення Стратегії на регіональному рівні. Місцеві органи влади у своєму розпорядженні мають достатньо інструментів для впливу на громадську думку. Проте досить часто спостерігається ігнорування місцевими посадовцями питань європейської

інтеграції. Крім того, важливою умовою імплементації Стратегії на регіональному рівні є налагодження співпраці між місцевою владою та громадськими організаціями. Тому спробуємо оцінити рівень такої взаємодії при висвітленні питання євроінтеграції на місцевому рівні.

За результатами аналізу ролі облдержадміністрацій у промоції європейського вибору на обласному рівні, який проводився Інститутом світової політики в рамках «Ініціативи з розвитку аналітичних центрів України», яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» (МФВ) у партнерстві з Фондом розвитку аналітичних центрів (ТТФ) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні (SIDA) [3] зазначено, що у місцевої влади відсутнє розуміння сутності та змісту процесу євроінтеграції. Тож важливо з'ясувати, яким чином обласні адміністрації врахували оцінки та рекомендації експертів при формуванні та виконанні місцевих (обласних) планів заходів щодо реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки та чи зуміли налагодити взаємодію з інститутами громадянського суспільства для проведення інформаційних кампаній з євроінтеграції.

В рамках нашого дослідження було проведено оцінку обласних планів заходів на 2018 рік щодо реалізації у областях Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки.

У публічному доступі нам вдалося знайти план обласних заходів щодо реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки лише для одинадцяти областей – Вінницької, Донецької, Житомирської, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Миколаївської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Чернігівської областей.

Загалом плани заходів різних областей майже не відрізняються один від одного та є копіяцією відповідних статей з урядового плану заходів щодо реалізації у областях Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції. Так, половина планів (Тернопільської, Полтавської, Івано-Франківської, Київської та Вінницької областей) є загальними та складаються лише з чотирьох блоків, таких як: проведення інформаційної кампанії у галузі освіти, в економічній сфері, проведення в містах (як правило, лише в обласних) Днів культури країн ЄС та подання Держкомтелерадіо інформації про виконання плану заходів на 2018 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на

2018–2021 роки у відповідній області. При чому у Вінницькій області при плануванні зазначені лише відповідальні та невизначені ні конкретні терміни виконання, ні цільова аудиторія, ні джерела фінансування. В переважній більшості адміністрацій відсутнє розуміння необхідності при плануванні заходів врахувати цільову аудиторію. Взагалі не включили у план критерій визначення цільової аудиторії такі області, як Київська, Миколаївська, Чернігівська та Вінницька, а Івано-Франківська, Полтавська, Житомирська, Тернопільська – в графі «цільова аудиторія» зазначили «населення області», що також передбачає відсутності в плануванні цільових заходів.

Конкретизація цільової аудиторії та врахування її при плануванні заходів відображено у планах Донецької, Сумської та Луганської областей. Так, наприклад, у Луганській області заплановано провести для активістів молодіжного руху обласний фестиваль молодих виконавців «Міжнародний День Дружби» за рахунок коштів обласного бюджету. У Сумській області для учнівської та студентської молоді заплановано створення нових та активізація роботи існуючих інформаційних центрів (пунктів) європейської та атлантичної інтеграції України, проте коштів на це не виділено; для відвідувачів офіційних сайтів – наповнення тематичного розділу веб-порталу, сайтів місцевих органів виконавчої влади Сумської області, сайтів районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міських рад, органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад інформацією про суть процесів, що відбуваються у сфері європейської інтеграції України, і коштів також не передбачено. Донецька обласна державна адміністрація підготувала найбільш фаховий план заходів, викремивши конкретні цільові аудиторії, джерела фінансування, строки виконання, комунікаційні канали, тощо. Наприклад, для представників органів місцевого самоврядування заплановано проведення інформаційних днів із питань впровадження реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади за коштів обласного бюджету; для представників об'єднаних територіальних громад – проведення семінару «Про Європейський тиждень місцевої демократії» (без виділеного фінансування); для представників органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, експертного та наукового середовища, міжнародних організацій – проведення регіонального форуму «Децентралізація: сучасний стан та перспективи розвитку» за коштів

обласного бюджету; для керівників навчальних закладів, педагогічної спільноти, громадськості – розміщення посилання на портал «Україна – ЄС» на сторінці відділу міжнародної інтеграції Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, тощо. В цілому Донецька область демонструє продуману та фахову роботу у підготовці обласного плану заходів, включає конкретні індикатори оцінок ефективності плану, канали комунікації, що якісно відрізняє обласний план від більшості.

Лише в більшості доступних обласних планах передбачено залучення та налагодження взаємодії місцевої влади з інститутами громадянського суспільства. Так, у планах заходів Сумської та Чернігівської ОДА передбачено включення громадських організацій на всіх етапах реалізації, в тому числі за коштів проектів. У Миколаївській області спланували проведення у взаємодії з громадськими організаціями соціологічні дослідження щодо поінформованості громадськості про державну політику у сфері європейської інтеграції України та ставлення до вступу України в Європейський Союз; а також проведення громадських обговорень з питань реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки. Вінницька ОДА вирішила залучати громадські об'єднання, засоби масової інформації до здійснення заходів у рамках інформаційних кампаній щодо комунікації у сфері європейської інтеграції. У Донецькій та Луганській областях регіональні форуми та фестивалі проходять у співпраці з громадськими організаціями. Так само Полтавська ОДА залучає громадські організації до проведення Днів культури країн ЄС. Такі області, як Тернопільська, Житомирська, Івано-Франківська, Київська – не включили в свої плани механізми взаємодії з інститутами громадянського суспільства.

Частково реалізацію планів заходів обласних адміністрацій можна відстежити шляхом аналізу Інформації про виконання плану заходів на 2018 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки у II кварталі п. р (2018). З документа бачимо, що, незважаючи на плани, області звітують лише про проведення в містах (обласних центрах) Днів культури країн ЄС.

Тож можемо стверджувати, що в останній рік відбулися певні зрушення в питанні розробки планів заходів інформаційних кампаній з висвітлення євроінтеграційних процесів, та є спроби залучення та взаємодії громадських організацій.

Проте звітування обласних адміністрацій проходить часто формально, і акцент робиться лише на культурно-мистецьких заходах в рамках відзначення Дня культури країн ЄС. Незважаючи на певне ігнорування з боку місцевої влади інформаційних кампаній, інститути громадянського суспільства самотужки проводять таку роботу на місцевому та всеукраїнському рівнях. При чому така робота часто є більш системною і не зводиться лише до масових розважальних заходів.

Висновки.

Оскільки спостерігається пряма кореляція між інформованістю людини та її здатністю поєднати політичні рішення (процеси) зі своїми особистими, персональними інтересами, то ключовим аспектом інформаційної кампанії щодо євроінтеграції має бути розуміння цільових аудиторій та рівень їх інформованості та врахування їх у відповідних документах, таких як Концепції реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017 р. та Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки. Зазначені документи є механізмом розділу відповідальності за прове-

дження інформаційної політики з питань європейської інтеграції (у тому числі й фінансову) між органами державної влади та зацікавленими неурядовими організаціями, міжнародними донорами і бізнес-структурами. У зв'язку з цим зростає роль громадських інституцій, завданнями яких є інформування щодо євроінтеграційних процесів України та робота з різними цільовими групами, з одного боку, та налагодження комунікації між владою і громадянським суспільством при плануванні та реалізації інформаційних кампаній з євроінтеграції, з іншого.

Отже, інститути громадянського суспільства є активними учасниками та суб'єктами інформаційних кампаній щодо європейської інтеграції. Враховуючи багатовимірний характер сучасного ЄС, ІГС беруть участь не лише в організації та проведенні масових заходів спрямованих на різні цільові групи, висвітлюють ці заходи у ЗМІ та соціальних медіа, але й обговорюють та готують документи, що спрямовані на планування інформаційних кампаній як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Крім того, саме ІГС залучають кошти міжнародних проєктів на реалізацію інформаційних кампаній щодо євроінтеграції.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Баровська А. Механізми реалізації державної інформаційної політики у сфері європейської інтеграції: автореф. Дис.. канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / А. В. Баровська. – Київ, 2010. – 20 с.
2. Баровська А. Технології інформування населення з питань європейської інтеграції України / А. Баровська // Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України: матеріали 6-ї регіон. наук.-практ. конф. 14 трав. 2009 р., м. Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2009. – С. 40-42.
3. Гайдай Д. Євроінтеграція та облдержадміністрації. Як промотують ЄС на регіональному рівні? / Д. Гайдай // Аналітична записка – Інститут світової політики.
4. Індекс сталого розвитку організацій громадянського суспільства України в 2013 році. – Режим доступу: http://ccc-tck.org.ua/storage/books/2013_ukraine_ukr.pdf
5. Левченко О. Форми ведення інформаційної боротьби: практичний підхід до понятійного апарату / О. Левченко // Наука і оборона. – 2013. – № 3. – С. 21-26.
6. Палагнюк Ю. Державні програми з питань європейської інтеграції України: основні напрямки / Ю. Палагнюк. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzizvru_2014_2_35.pdf)
7. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2013 р. № 168-р // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/168-2013-%D1%80>
8. Проєкт «Точне відображення угоди про Асоціацію Україна-ЄС в українських медіа». – Режим доступу: <http://internews.ua/projects/eu-ukraine/eu-ua-assosiation-media-project/>
9. Рибаченко В. Ф. Інформаційно-комунікаційне забезпечення євроінтеграції України (постановка проблеми) / В. Ф. Рибаченко, М. В. Цаль-Цалько // Проблеми політичної психології. – 2016. – Вип. 2. – С. 126-135.
10. Розпорядження КМУ від 25 жовтня 2017 р. № 779-р «Про схвалення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки». – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250383204>
11. Угода про асоціацію ЄС-Україна: дослідження обізнаності цільових груп та стратегія комунікаційної кампанії. – Київ, 2013. – 33 с.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
13. Що думають українці про Євроінтеграцію. Результати соціологічного опитування. – Київ, 2017. – Режим доступу: https://glavcom.ua/pub/pdf/49/4935/poll_ukr_ec_ukr.pdf

REFERENCES

1. Barovska, A. (2010). Mekhanizmy realizatsii derzhavnoi informatsiinoi polityky u sferi yevropeiskoi intehratsii [Mechanisms of realization of the state information policy in the field of European integration]. *Extended abstract of candidate's thesis* [in Ukrainian].
2. Barovska, A. (2009) Tekhnologii informuvannya naseleння z pytan yevropeiskoi intehratsii Ukrainy [Technologies of Informing the Population on European Integration of Ukraine]. *Proceedings from RNP 6: Aktualni problemy yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy – the 6th Region. science-practice conf: «Current Problems of European and Euro-Atlantic Integration of Ukraine».* (pp. 40-42.). Dnipropetrovsk: DRIDU NADU [in Ukrainian].
3. Haidai, D. (2012). Yevrointehratsiia ta oblderzhadministratsii. Yak promotuiut YeS na rehionalnomu rivni? [Eurointegration and regional state administration. How do the EU promote the regional level?]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
4. Indeks staloho rozvytku orhanizatsii hromadianskoho suspilstva Ukrainy v 2013 rotsi [The Index of Sustainable Development of Ukrainian Civil Society Organizations in 2013]. Retrieved from http://ccc-tck.org.ua/storage/books/2013_ukraine_ukr.pdf [in Ukrainian].
5. Levchenko, O. (2013). Formy vedennia informatsiinoi borotyby: praktychnyi pidkhid do poniatiinoho aparatu [Forms of conducting an information struggle: a practical approach to the conceptual apparatus]. *Nauka i oborona – Science and defense*, 3, 21-26 [in Ukrainian].
6. Palahniuk, Yu. (2014) Derzhavni prohramy z pytan yevropeiskoi intehratsii Ukrainy: osnovni napriamky [State Programs on European Integration of Ukraine: main directions]. Kyiv. Retrieved from: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nzizvru_2014_2_35.pdf [in Ukrainian].
7. Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi informuvannya ta nalahodzhennia komunikatsii z hromadskistiu z aktualnykh pytan yevropeiskoi intehratsii Ukrainy na period do 2017 roku: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 bereznia 2013 r. № 168-r [On Approval of the Concept of Implementation of the State Policy in the Field of Informing and Setting up Public Communication on Actual Issues of European Integration of Ukraine for the Period until 2017: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 27, 2013 No. 168-r]. (2013). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/168-2013-%D1%80> [in Ukrainian].
8. Proekt «Tochne vidobrazhennia uhody pro Asotsiatsiiu Ukraina-IeS v ukrainskykh media» [Project «Accurate reflection of the agreement on the EU-Ukraine Association in Ukrainian media»]. Retrieved from: <http://internews.ua/projects/eu-ukraine/eu-ua-association-media-project/> [in Ukrainian].
9. Rybachenko, V.F., & Tsal-Tsalko, M.V. (2016). Informatsiino-komunikatsiine zabezpechennia yevrointehratsii Ukrainy (postanovka problema) [Information and communication support of eurointegration of Ukraine (problem statement)]. *Problemy politychnoi psykholohii – Problems of political psychology*, 2, 126-135 [in Ukrainian].
10. Rozporiadzhennia KMU vid 25 zhovtnia 2017 r. № 779-r «Pro skhvalennia Stratehii komunikatsii u sferi yevropeiskoi intehratsii na 2018-2021 roky» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 25, 2017 № 779-r «On Approval of the Strategy of Communication in the Field of European Integration for 2018–2021»]. (2017). Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250383204> [in Ukrainian].
11. Uhoda pro asotsiatsiiu YeS-Ukraina: doslidzhennia obiznanosti tsilovykh hrup ta stratehii komunikatsiinoi kampanii [EU-Ukraine Association Agreement: Awareness of target groups and communication campaign strategy]. (2013). Kyiv [in Ukrainian].
12. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand]. Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 [in Ukrainian].
13. Shcho dumaiut ukrainsi pro Yevrointehratsiiu. Rezultaty sotsiologichnoho opytuvannia. [What do Ukrainians think about European integration. Results of the sociological survey] (2017). Kyiv. Retrieved from: https://glavcom.ua/pub/pdf/49/4935/poll_ukr_ec_ukr.pdf [in Ukrainian].

Костенко Андріана Миколаївна

Докторант, доцент

Сумський державний університет

40007, Україна, м. Суми, вул. Римського Корсакова, 2

Email: kostenkopr@ukr.net

Kostenko Andriana

Doctorate Scientific, Associate Professor

Sumy State University

2, Rymaskogo-Korsakova st., 40007 Sumy, Ukraine

Цитування: Костенко А. М. Інформаційно-комунікативні стратегії євроінтеграції в Україні / А. М. Костенко // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2018. – Т. 21, № 11. – С. 70-77.

Citation: Kostenko, A.M. (2018). Informatsiino-komunikatyvni stratehii yevrointehratsii v Ukraini [Information and communication strategies of eurointegration in Ukraine]. *Scientific and theoretical almanac «Grani», 21(11), 70-77.*

Стаття надійшла / Article arrived: 15.10.2018

Схвалено до друку / Accepted: 20.11.2018